

การวิจัยถึงทดลองชนิดกลุ่มเดียววัดก่อน-หลังครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการกับอาการร่วมกันระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบ และเพื่อศึกษาประสบการณ์อาการและการจัดการกับอาการของผู้ป่วยดังกล่าว ณ โรงพยาบาลศูนย์ชลบุรีเป็นเวลา 4 เดือนระหว่าง เมษายน-กรกฎาคม 2546 กลุ่มตัวอย่าง 29 ราย เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ ดำเนินการทดลองโดยผู้ป่วยและพยาบาลได้ร่วมกันจัดการกับอาการและติดตามประเมินผลที่บ้านทุก 2 สัปดาห์ติดต่อกัน 3 ครั้ง ใช้แบบสอบถาม การรับรู้ภาวะสุขภาพ ความพึงพอใจในการรับบริการ ระดับการรบกวนชีวิต และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับประสบการณ์อาการและการจัดการกับอาการตนเองของผู้ป่วย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน paired t-test และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ภาวะสุขภาพและระดับความพึงพอใจในการรับบริการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับการรบกวนชีวิตลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านประสบการณ์อาการและการจัดการกับอาการการเกิดโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบ พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ความไม่สุขสบายด้านจิตอารมณ์ (37.9%) มากกว่าด้านร่างกาย (30.9%) แต่มีวิธีการจัดการกับอาการด้านจิตอารมณ์น้อยกว่า (3.45%) ด้านร่างกาย (6.9 -37.9%) 2) ปัจจัยการเกิดโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้มากที่สุด 2 อันดับแรก คือ การไม่ปฏิบัติตามแผนการรักษาของแพทย์ (100%) และการดื่มสุราหรือการสูบบุหรี่ (86.2%) ส่วนปัจจัยที่ขาดการรับรู้มากที่สุด 2 อันดับแรก คือ การไม่ออกกำลังกาย (69%) ความเครียดและการจัดการกับความเครียดที่ไม่เหมาะสม (59.6%) 3) พฤติกรรมที่มีผลต่อการเกิดโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลาหรือรสชาติไม่ถูกต้อง (95.6 %) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ถูกต้อง (82.8%)

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การร่วมมือกันระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วยในการจัดการกับอาการร่วมกัน โดยคำนึงถึงสาเหตุและปัจจัยการเกิดโรค ตลอดจนการตระหนักถึงบริบทของผู้ป่วยที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการกับอาการและทำให้ผู้ป่วยโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ผลการศึกษายังให้ประเด็นสำคัญในการให้ความรู้และการสนับสนุนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการรับประทานอาหารให้ตรงเวลาหรือรสชาติถูกต้อง รวมทั้งวิธีการลดความเครียด ด้านการวิจัยควรมีการวิจัยซ้ำโดยการติดตามระยะยาวและศึกษากระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบในแต่ละปัจจัยการเกิดโรค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมการจัดการกับอาการโรคแผลเป็บติคหรือกระเพาะอาหารอักเสบและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

The purposes of this study were to evaluate the effects of nurse-patient collaborative intervention of symptom management and to study symptom experiences and symptom management in patients of peptic ulcer or gastritis. A one-group pretest-posttest design was implemented with 29 out patients who met inclusion criteria. In the program, nurses and patients collaboratively managed symptoms of peptic ulcer or gastritis at OPD and home every two weeks for three times. Perception of health, patient satisfaction, and levels of life disturbance were measured. Data were analyzed using descriptive statistics, paired t-test, and content analysis.

The results revealed that the perception of health and patient satisfaction increased significantly ($p<.01$), whereas the levels of life disturbance significantly declined ($p<.01$). Concerning symptom experience and its management, three interesting findings were found. 1) Participants suffered from psycho-emotional (37.9%) more than physical symptoms (30.9%). However, they reported that physical symptoms were managed more than psycho-emotional symptoms (3.45%). Secondly, Participants reported the two most known factors related to relapsing of peptic ulcer or gastritis symptom were noncompliance with treatment (drugs and followed up schedule) (100%), and the use of alcohol and cigarette (86.2%). Two most unknown factors related to relapsing of peptic ulcer or gastritis were lack of exercise (69%) and stress (59.6%). Thirdly, Most of subjects perceived healthy eating behavior (82.8%), but can not do it well (95.6%).

The results indicated that the success of the nurse- patient collaborative intervention on improving quality of life of patients with peptic ulcer or gastritis depending on the consideration about individual's risk factors and life style. The results also pointed to the needs to teach and support the patients to continually change their eating behaviors and manage their stress. Suggestions future research including a longitudinal study on the effectiveness of the nurse-patient collaborative intervention, and an in-depth study about the process of changing self-care behaviors specifically for each risk factor.